

ห้องเชียร์: การสร้างสรรค์ละครเวทีจากประเด็นมุมมอง
ต่อสิทธิเสรีภาพในกิจกรรมการต้อนรับในสังคมไทย

Cheer-Room: Devised Theatre on Perspective of
Right and Freedom in Freshman Welcoming
Activities in Thailand

จิราภรณ์ บุตรโชติ¹

Jiraporn Butchot

ปิยะฉัตร ไชยดำ²

Piyachat Chaiyadam

ลดดาพรรณ พันธุ์สะอาด³

Ladaphan Phansa-oat

ธนัชพร กิตติก้อง⁴

Tanatchaporn Kittikong

^{1,2,3} นักศึกษาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปะการแสดง แขนงวิชาการละคร
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Bachelor of Fine and Applied Art Program in
Performing Arts, Department of Performing Arts,
Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University
(E-mail: jjiraporn.b@kkumail.com)

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาศิลปะการแสดง
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Professor Dr., Department of Performing Arts,
Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University

Received: 12/04/2020 Revised: 10/04/2020 Accepted: 13/07/2020

บทคัดย่อ

“ห้องเชียร์” เป็นผลงานละครเวทีในรายวิชาศิลปะการแสดงนิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาศิลปะการแสดงแขนงวิชาการละคร ในรูปแบบวิจัยสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะการแสดง มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์ละครเวทีด้วยวิธีการดีไวซ์ (Devised) เพื่อนำเสนอมุมมองในเชิงสิทธิเสรีภาพจากกิจกรรมการรับน้องในสังคมไทย และแนวทางการบริหารจัดการละครดีไวซ์ “ห้องเชียร์” ใช้วิธีวิจัยแบบปฏิบัติการ (Practice as Research) ผ่านกระบวนการดีไวซ์ (Devised) ที่เน้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของกลุ่มผู้สร้างสรรค์และนักแสดง เพื่อให้ได้มุมมองที่หลากหลายต่อประเด็นสิทธิเสรีภาพในกิจกรรมรับน้องนำไปสู่การวิเคราะห์ สร้างสรรค์บทละคร และนำเสนอเป็นผลงานละครเวทีที่ร้อยเรียงผ่านความรู้สึกความคิดเห็นประสบการณ์ตรง การจำลองสถานการณ์ในการแสดง แร้งบันดาลใจจากข่าวและความคิดเห็นจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ ประกอบเป็น 5 ฉากการแสดง ได้แก่ 1) รับน้องบายศรีสู่ขวัญ 2) รับน้องสร้างสรรค์ 3) ขวาร์รับน้องในอดีต 4) ด้านมืดของห้องเชียร์ และ 5) ภาพซ้ำในการดำเนินต่อไปของกิจกรรม โดยได้ข้อสรุปจากการสร้างสรรค์ว่ามุมมองและความเชื่อต่อกิจกรรมการรับน้องนั้น เชื่อมโยงต่อลักษณะของโครงสร้างทางสังคมไทย สถานภาพ บทบาทและความสัมพันธ์ที่ให้ความสำคัญกับการเคารพผู้อาวุโส ทำให้แนวคิดโซตส์มีอิทธิพลมาก ส่งผลต่อลักษณะวิธีคิดในการออกแบบกิจกรรมของรุ่นพี่ ซึ่งย้อนแย้งกับความเชื่อเรื่องสิทธิและเสรีภาพที่เน้นการสร้างความเท่าเทียมกันในสังคม ซึ่งตัวผลงานทำให้เกิดการตั้งคำถามต่อว่า แท้จริงแล้วนั้นนักศึกษามหาวิทยาลัยจะสามารถสร้างสรรค์กิจกรรมการรับน้องที่ส่งเสริมความสัมพันธ์พี่น้องในบริบทสังคมไทยไปพร้อมกับการรักษาสิทธิเสรีภาพของตนเองได้อย่างไร?

คำสำคัญ: ดีไวซ์, รับน้อง, ระบบโซตส์, ละครเวที, สิทธิและเสรีภาพ

Abstract

A devised theatre - “Cheer-Room” is a Performing Arts Thesis Project for a bachelor’s degree of Fine and Applied Arts (Performing Arts), Khon Kaen University. The project aims to create a theatrical performance that focuses on ‘Right and Freedom’ in Freshman Welcoming Activities in Thailand using devised methods, also to find the effective ways of producing the devised performance. Devising as method is a great tool that opens as creative space and for sharing in order to collect different opinions and perspectives on the issue. The results in terms of performance derived from feelings, opinions, experiences, improvisation, news and other resources that dealt with the welcoming activities, SOTUS concepts and social structure, inspired creators and actors in its creative process. “Cheer-Room” composes of 5 scenes: 1) Welcoming Ritual; 2) Fun Activities; 3) News; 4) Dark sides of Cheer-room; and 5) Continuation. The result of this study shows that there are fundamental contradiction of perspectives and attitudes rooted between belief in equality (right and freedom) and respectful relationships between ‘elders and youngers’ that deeply embedded in Thai social structure, status and roles. Presently, the question is not only the way how these welcoming activities are designed and organized by senior students, but also how the new Thai generations (Freshman) would continue these activities by standing for their right and freedom through this rite of passage.

Keywords: Devised, Freshman Welcoming Activities, Right and Freedom, Sotus System, Theatre & Performance.

บทนำ

กิจกรรมต้อนรับน้องใหม่หรือนักศึกษาใหม่ มักเรียกสั้นๆ ว่า “รับน้อง” เป็นกิจกรรมที่กระทำกันมายาวนานในรูปแบบประเพณี โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักศึกษาใหม่ได้โอกาสเตรียมตัวและมีเวลาปรับตัวในการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา ได้รู้จักกับเพื่อนใหม่และรุ่นพี่ เรียนรู้วิธีการประพฤติปฏิบัติตัวและการอยู่ร่วมกันในสังคมมหาวิทยาลัย โดยจัดกิจกรรมขนานกับการเปิดภาคการเรียนใหม่ของมหาวิทยาลัยหรือก่อนที่การเรียนการสอนจะเริ่มขึ้น โดยผู้นำกิจกรรมส่วนใหญ่นั้นเป็นรุ่นพี่ที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะหรือมหาวิทยาลัยเดียวกัน

การสร้างสรรค์ผลงานละครดีไวซ์ (Devised Theatre) “ห้องเชียร์”¹ ได้รับแรงบันดาลใจจากประสบการณ์ของกลุ่มผู้สร้างสรรค์ทั้งในฐานะการเป็นรุ่นน้องและรุ่นพี่ ที่ได้มีประสบการณ์ร่วมกับประเพณีรับน้องและการเข้าห้องเชียร์ ซึ่งหลายกิจกรรมในห้องเชียร์นั้นมีความสร้างสรรค์ สนุกสนาน และเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนใหม่ แต่บางกิจกรรมนั้นมีรูปแบบและวิธีการที่ทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดคำถามที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกในห้องเชียร์และในกระบวนการของการรับน้องในปัจจุบัน ทำให้ผู้สร้างสรรค์สนใจเรื่อง “การรับน้อง” ภายใต้มิติของ “ระบบเชียร์” ที่เป็นระบบการสอนน้องร้องเพลงของสถาบันและคณะและความเกี่ยวข้องกับระบบโซตัส (Sotus System) ที่มีกล่าวถึงและมีอิทธิพลในประเพณีรับน้อง กลุ่มผู้สร้างสรรค์ต้องการสร้างละครเวทีที่สะท้อนมุมมองและความคิดเห็นของรุ่นพี่ผู้นำกิจกรรมและน้องใหม่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ผ่านความเข้าใจทั้งในเชิงวัตถุประสงค์และรูปแบบของกิจกรรมของห้องเชียร์ สิทธิและเสรีภาพในการแสดงออก ประสบการณ์และความรู้สึกที่เกิดขึ้นในห้องเชียร์ และผลที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการรับน้อง ซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการสร้างสรรค์ละครดีไวซ์เรื่อง “ห้องเชียร์” โดยแบ่งหน้าที่ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ อำนวยการผลิต (จิราภรณ์ บุตรโชติ) และการกำกับการแสดง (ลดาพรรณ พันธุ์สะอาด

¹ ห้องเชียร์ หมายถึง การสอนน้องใหม่ให้ร้องเพลงของสถาบัน คณะ หรือภาควิชาอื่นๆ ร่วมกันในห้องหรือสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง

และปิยะฉัตร ไชยคำ) ภายใต้การดูแลจากอาจารย์ที่ปรึกษา (ผศ.ดร.ธนัชพร กิตติก้อง) โดยมีคำถามที่ขับเคลื่อนงานวิจัยสร้างสรรค์ดังนี้

1. ผู้สร้างสรรค์จะนำเสนอ มุมมองต่อสิทธิเสรีภาพในกิจกรรมการรับน้องในสังคมไทย ผ่านกระบวนการละครเวทีได้อย่างไร?
2. ผู้สร้างสรรค์จะประยุกต์ใช้หลักการบริหารจัดการการแสดง (Production Management) เพื่อผลิตผลงานละครเวทีให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้อย่างไร?

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อสร้างสรรค์ละครเวทีจากมุมมองสิทธิเสรีภาพในกิจกรรมการรับน้องในสังคมไทยในรูปแบบละครเวที
2. เพื่อศึกษาและสร้างสรรค์แนวทางการบริหารจัดการละครเวทีเรื่อง “ห้องเชียร์”

แนวคิดและประเด็นที่เกี่ยวข้อง

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานละครเวทีเรื่องห้องเชียร์นั้นขับเคลื่อนด้วยประเด็นสำคัญหลายประเด็นเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำเสนอในมิติที่กลุ่มเล็กและหลากหลาย โดยแนวคิดที่เกี่ยวข้องนั้นแบ่งออกเป็น ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างสิทธิเสรีภาพ การจัดระเบียบสังคม วัฒนธรรมประเพณีไทย และการรับน้อง อีกส่วนหนึ่งคือรูปแบบและวิธีการในการสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้คือรูปแบบละครแนวดีไวส์ (Devised) และการบริหารจัดการละคร

1. “รับน้อง” ความสัมพันธ์ซับซ้อนระหว่างสิทธิเสรีภาพและบรรทัดฐานทางสังคมไทย

การเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัยของนักศึกษาใหม่นั้นถือว่าการเปลี่ยนผ่านสถานะหนึ่งไปยังอีกสถานะหนึ่งทั้งในเรื่องของสถานะ บทบาท และสังคมที่ไม่เหมือนเดิม กิจกรรม “รับน้อง” จึงเปรียบเสมือนประตูด่านแรกที่ทำหน้าที่ช่วยสมาชิกใหม่ในการเรียนรู้สถานะและบทบาทใหม่ของตนเอง กิจกรรมการรับน้องจึงมีมุมหนึ่งที่เชื่อมโยงกับความเป็น “พิธีการเปลี่ยนผ่าน (Rite of Passage)” เนื่องจาก

เป็นช่วงเวลาตรงกลางที่บุคคลจะเรียนรู้ระเบียบของสังคมใหม่ (นฤพนธ์ ดัวงวิเศษ, 2563) ในขณะที่เดียวกันกิจกรรมรับน้องยังทำหน้าที่ในลักษณะของการจัดระเบียบทางสังคมด้วย ซึ่งสาเหตุที่ต้องจัดระเบียบทางสังคมก็เพื่อให้การติดต่อสัมพันธ์เป็นไปอย่างเรียบร้อย ป้องกันความขัดแย้งระหว่างสมาชิกหรือกลุ่มสมาชิกในสังคมและช่วยให้สังคมดำรงอยู่อย่างสงบสุข องค์ประกอบของการจัดระเบียบสังคม ได้แก่

- สถานภาพทางสังคม (Status) หมายถึง ตำแหน่งที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกของสังคม บุคคลเดียวอาจมีหลายสถานภาพได้ อาทิ สถานภาพที่ได้จากสังคมเป็นผู้กำหนดให้ เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ หรือ รุ่นน้อง-รุ่นพี่ และสถานภาพที่ได้มาโดยความสามารถ เช่น การศึกษา หรือ นักศึกษามหาวิทยาลัย

- บทบาททางสังคม (Role) หมายถึง การปฏิบัติตามหน้าที่ตามสถานภาพของตน สถานภาพเป็นตัวกำหนดบุคคลให้รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบ บทบาทเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม เช่น รุ่นน้องมีหน้าที่ช่วยเหลือรุ่นพี่ รุ่นพี่มีหน้าที่ช่วยเหลือรุ่นน้อง นักศึกษามีหน้าที่ศึกษาหาความรู้

- การควบคุมทางสังคม (Social Control) หมายถึง การจูงใจให้สมาชิกปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคมด้วยการให้รางวัลหรือลงโทษ เช่น การให้รางวัลหรือ ให้ “รุ่น” กับกลุ่มรุ่นน้องที่เข้าร่วมกิจกรรมรับน้อง การไม่ให้ “รุ่น” สำหรับกลุ่มรุ่นน้องที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม

- บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมที่เป็นที่คาดหวังของสังคม เป็นมาตรฐานที่สมาชิกของสังคมถูกคาดหวังให้ปฏิบัติตามจึงเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป เช่น รุ่นน้องต้องเคารพและปฏิบัติตามและเชื่อฟังรุ่นพี่

ประเภทของบรรทัดฐานทางสังคมยังสามารถแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ วิธีประชา กฎศีลธรรม และกฎหมาย (งามพิศ สัตย์สงวน, 2547) โดยมีความเกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางสังคมอย่างแยกไม่ได้ โดย วิธีประชา (Folkways) หมายถึง พฤติกรรมที่คาดหวังว่าบุคคลแต่ละคนจะทำหรือไม่ทำอะไรในสถานการณ์ต่างๆ ในประจำวัน โดยไม่ได้ถูกบังคับด้วยกฎหมาย เช่น ในสังคมไทยจะให้ความสำคัญกับการปฏิบัติต่อกันระหว่างผู้ใหญ่-ผู้น้อยการให้ความเคารพผู้ที่อาวุโสกว่า ในขณะที่

กฎศีลธรรมหรือจารีต (Morals) เป็นเรื่องของระเบียบแบบแผนที่สมาชิกในสังคมปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด เป็นกฎข้อบังคับและมีเรื่องของศีลธรรมความรับผิดชอบเข้าเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น ลูกจะทุบตีพ่อแม่ไม่ได้ และท้ายสุดคือ กฎหมาย (Laws) เป็นข้อบังคับที่รัฐจัดทำขึ้นหรือมาตรฐานของสังคม (หรือจารีตประเพณี) ที่ได้รับการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยกำหนดบทลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนตามระดับความรุนแรงของการกระทำไว้อย่างชัดเจนอีกทั้งกฎหมายยังได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพที่จะกระทำการนั้นและได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ โดยที่ไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ได้ให้ความหมายของคำว่า สิทธิ หรือ สิทธิ หมายถึงอำนาจอันชอบธรรม เช่น บุคคลมีสิทธิและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ รวมถึงอำนาจที่จะกระทำการใดๆ ได้อย่างอิสระ โดยได้รับการรับรองจากกฎหมาย ส่วน เสรีภาพ หมายถึง ความสามารถที่จะกระทำการใดๆ ได้ตามที่ตนปรารถนาโดยไม่มีอุปสรรคขัดขวาง เช่น เสรีภาพในการพูด ความมีสิทธิที่จะกระทำการที่ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และจากสรุปสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 โดยให้ความหมายของคำว่าสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยไว้ว่า (“บุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน โดยบุคคลย่อมมีสิทธิในชีวิตและร่างกาย โดยจะกระทำเหตุอันใดที่จะกระทบกระเทือนต่อชีวิตและร่างกายไม่ได้ และบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ไม่ขัดต่อหน้าที่และศีลธรรมอันดีของปวงชนชาวไทย”) (สำนักงานวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560)

การรับน้อง เป็นกิจกรรมที่มีการกระทำสืบต่อกันมาแต่ยาวนานจนถือเป็นประเพณี² มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกใหม่นั้นสร้างความสัมพันธ์กันระหว่างผู้มาใหม่และผู้ที่อยู่เดิมได้แนะนำตัวต่อกัน แนะนำการปฏิบัติตัวเพื่อให้สามารถอยู่ในองค์กรหรือให้สมาชิกใหม่ปรับตัวได้ถูกต้องภายในองค์กร (ลิขิต ธีระเวคิน, 2548) การได้รู้จักเรียนรู้และเข้าใจซึ่งกันและกันจะเป็นสิ่งที่ดีต่อบุคคลและความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมนั้นในภายภาคหน้า

การจัดกิจกรรมการรับน้องใหม่ในประเทศไทยนั้นมักมีการอ้างถึงคำว่า SOTUS หรือ ระบบโซตัส ซึ่งเป็นอักษรย่อมาจากภาษาอังกฤษว่า S (Seniority) การเคารพผู้อาวุโส O (Order) การปฏิบัติตามระเบียบวินัย T (Tradition) การปฏิบัติตามธรรมเนียมประเพณี U (Unity) การมีความสามัคคีเป็นหนึ่งเดียวและ S (Spirit) การมีน้ำใจ ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ (2558) กล่าวว่า ระบบโซตัส (Sotus System) เกิดขึ้นจากระบบอาวุโสในโรงเรียนก๊นนอนของประเทศอังกฤษที่เรียกว่า Fagging System และได้ถูกนำไปใช้ในโรงเรียนเตรียมทหารในประเทศสหรัฐอเมริกาภายใต้ฐานคิดที่ต้องการควบคุมนักศึกษาจากประเทศโลกที่สามที่เข้ามาเรียนในอเมริกา

ระบบโซตัสในมหาวิทยาลัยไทยมักอยู่ในรูปแบบของการฝึกความอดทนของนักศึกษาใหม่ จัดขึ้นโดยรุ่นพี่ในคณะในแต่ละชั้นปี โดยการยึดถือกฎโซตัสทั้งหมด 5 ด้านข้างต้น การปฏิบัติตามคำสั่งเพื่อฝึกการมีระเบียบวินัย รวมถึงการเคารพผู้อาวุโสซึ่งเป็นคุณค่าของขนบธรรมเนียมประเพณีไทย รุ่นน้องต้องเคารพ รัก และเชื่อฟังรุ่นพี่ ระบบโซตัสยังเป็นที่ถกเถียงในสังคมไทยว่า ระบบนี้มีความถูกต้องชอบธรรมหรือจำเป็นในการใช้ฝึกอบรมที่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันหรือไม่ แม้ว่าผู้บริหารหรือองค์การนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งมีนโยบายอย่างชัดเจนว่าไม่สนับสนุนระบบโซตัส แต่ระบบนี้ก็ยังพบอย่างแพร่หลายอยู่ทั่วไปในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาต่างๆ รวมถึงโรงเรียนมัธยมบางแห่งด้วย ซึ่งระบบโซตัสมักจะมีการสร้างสถานการณ์ขึ้นโดยการยกข้ออ้างเรื่องความสามัคคีในหมู่คณะและการเคารพรุ่นพี่ เพื่อให้เกิดความเกรงกลัวและพร้อมปฏิบัติตามกฎที่รุ่นพี่ได้วางเอาไว้ การใช้ระบบโซตัสจึงเป็นการให้ “บทบาททางสังคม” กับ “สถานภาพรุ่นพี่” ที่มีอำนาจเหนือกว่ารุ่นน้อง หากรุ่นน้องไม่ปฏิบัติตามอาจได้รับการลงโทษที่อาจอยู่ในลักษณะการควบคุมทางสังคม (Social Control) หรือ การอ้างถึงบรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) ทำให้น้องเกิดความเกรงกลัวที่จะถูกตัดขาดออกจากกลุ่มสังคม และไม่ได้รับการยอมรับในด้านสถานภาพที่ให้โดยรุ่นพี่ในกลุ่มคณะสาขาที่เรียนด้วยกัน ซึ่งวิธีการในระบบโซตัสมักมีรูปแบบดังนี้

- การว้าก คือ การพูดเสียงดังกว่าปกติ มีความรุนแรงหลายระดับ เช่น ขึ้นเสียง ตะโกน ตะคอก ฯลฯ เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเกรงกลัว แสดงออกถึงสถานภาพและบทบาทของรุ่นพี่ที่มีอำนาจมากกว่ารุ่นน้อง

- การไซโค (ย่อมาจากคำว่า Psychology ซึ่งหมายถึงจิตวิทยา) คือ การพูดโดยใช้หลักแนวคิดเชิงจิตวิทยาเพื่อสร้างความกดดัน สร้างความเครียด ควบคุมเสรีภาพในการแสดงออก แสดงออกถึงการควบคุมทางสังคม (Social Control) ในด้านการสร้างชุดความคิดหรือแรงจูงใจให้เกิดอุดมคติตามแบบแผนของรุ่นพี่

- การฝึกระเบียบวินัย คือ การฝึกนักศึกษาด้วยการทดสอบความอดทน ในรูปแบบต่างๆ เช่น สั่งให้นั่งระเบียบเขยื้อนโดยห้ามขยับเขยื้อนร่างกายเป็นเวลานานๆ หรือเดินให้เป็นระเบียบ แสดงออกถึงสถานภาพและบทบาทของรุ่นพี่ที่มีอำนาจมากกว่ารุ่นน้อง

- การทำโทษ คือ การลงโทษรวม เช่น รุ่นน้องหนึ่งคนทำผิดก็ต้องให้เพื่อนทั้งหมดรับโทษร่วมกัน เป็นการแสดงออกถึง การสร้างบรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) ซึ่งกำหนดพฤติกรรมที่เป็นที่คาดหวังของสังคม

จะเห็นได้ว่าวิธีการข้างต้นนี้เป็นการลดรอนสิทธิเสรีภาพเบื้องต้นตามกฎหมาย แต่เนื่องจากกิจกรรมนี้มักแฝงอยู่ในกิจกรรมการรับน้องซึ่งเป็นเรื่องของการสร้างความสัมพันธ์อันดี อีกทั้งระบบโชตัสมีกฎที่ใกล้เคียงกับขนบธรรมเนียมและคุณค่าที่สังคมไทยให้ความสำคัญ เช่น การเคารพผู้อาวุโส การให้ความสำคัญกับกลุ่มคนมากกว่าบุคคล ทำให้กิจกรรมนี้สามารถมองได้จากหลากหลายมิติ

การรับรู้ถึงระบบโชตัสในประเพณีรับน้องในปัจจุบันนั้น สามารถเห็นและสะท้อนได้จากสื่อโทรทัศน์ เช่น โฆษณา และละครทีวี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจุบันมุมมองต่อระบบโชตัสในการรับน้องนั้นเป็นเรื่องที่ไร้สาระ และเป็นเรื่องที่ไม่ควรจริงจัง ซึ่งผู้ผลิตละครและโฆษณาเหล่านี้มีจุดยืนเดียวกันคือการเหน็บแนมระบบที่ไม่ได้เกียรติซึ่งกันและกัน และอ้างกิจกรรมนี้มาเพื่อใช้อำนาจในการข่มขู่รุ่นน้องจากที่กล่าวข้างต้นมานี้เห็นได้ว่าสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงการรับรู้เกี่ยวกับการรับน้องในมุมมองของการ ละเมิดสิทธิมนุษยชนมากขึ้น แต่ถึงอย่างไรแล้ว

ผู้สร้างสรรค์มีจุดมุ่งหมายที่อยากให้ผู้ที่มีส่วนร่วมกับการกิจกรรมรับน้องได้ตระหนักถึงสิทธิและเสรีภาพของตนเองอยู่เสมอ และคำนึงถึงการออกแบบรูปแบบกิจกรรมบนพื้นฐานของกฎหมายและประโยชน์ต่อสังคมอย่างแท้จริง

2. การสร้างสรรค์และการผลิตละครแนวดีไวซ์ (Devised Theatre)

Oddey (1994) ได้ให้คำจำกัดความของละครประเภทนี้ ว่าเป็นกระบวนการสร้างงานละครเวทีที่เกิดจากการร่วมกันแบ่งปันประสบการณ์ ของแต่ละคนที่อยู่ในกลุ่มผู้สร้างงาน ผ่านกระบวนการค้นหาร่วมกันในกลุ่ม และถ่ายทอดประสบการณ์ส่วนตัวของแต่ละคนผ่านการทดลอง “การค้นสด” การลงมือปฏิบัติในรูปแบบต่างๆ ให้เกิด เป็นผลงานสร้างสรรค์ชิ้นหนึ่ง โดยกระบวนการสร้างงานประกอบไปด้วยการทดลองรูปแบบต่างๆ เช่น อาจเริ่มต้นจากรูปภาพ ประเด็นทางสังคม แก่นความคิด หรือเครื่องมืออื่นๆ ที่สามารถกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ เช่น ดนตรี งานเขียน สิ่งของ หรือการเคลื่อนไหวร่างกาย ดังนั้นเป้าหมายสูงสุด ของกระบวนการละครดีไวซ์ คือการร่วมกันสร้างสรรค์การแสดงโดยเริ่มจากประสบการณ์และความรู้ของศิลปินแต่ละคน กลุ่มผู้สร้างสรรค์ (ลดาพรธณ พันธุ์สะอาด และปิยะฉัตร ไชยดำ) จึงสนใจเลือกนำกระบวนการเชิงกลุ่มเข้ามาเป็นแนวทางครั้งนี้ ซึ่งกลุ่มผู้สร้างสรรค์เห็นว่ารูปแบบที่เลือกมาจะช่วยให้ทำงานได้อย่างหลากหลายมีความน่าสนใจและทำให้มุ่งเข้าสู่ประเด็นไปได้อย่างดี

ณวดี เศรษฐเมธีกุล (2558) กล่าวว่า การใช้องค์ความรู้หลักการบริหาร 3 ขั้นตอนมาใช้ในละครเวทีนั้นเป็นการช่วยให้การดำเนินงานเกิดความผิดพลาดน้อยลงและมีการทำงานอย่างเป็นระบบมากขึ้น ผู้สร้างสรรค์ (จิราภรณ์ บุตรโชติ) จึงได้นำเอาหลักการบริหารจัดการ 3 ขั้นตอนของอีเวนท์ (Event) เข้ามาเป็นเครื่องมือในการทำงาน โดยสามขั้นตอนนี้ประกอบไปด้วย

- การบริหารจัดการก่อนแสดง (Pre-production management) คือ การวางแผนการทำงานภาพรวมทั้งหมด มีรายละเอียดต่างๆ ตารางรายเดือน รายสัปดาห์ ซึ่งการวางแผนจะเป็นตัวช่วยที่ให้เห็นถึงรายละเอียดของการทำงานในส่วนต่างๆ

- การบริหารจัดการระหว่างการแสดง (Onsite management)
การควบคุมการทำงาน โดยจะต้องมีเอกสารที่รวบรวมลำดับขั้นตอนการทำงาน เพื่อให้ทราบถึงลำดับขั้นตอนถัดไปที่จะเกิดขึ้น

- การบริหารจัดการหลังการแสดง (Post production management)
การบริหารจัดการหลังการแสดงเป็นเรื่องของการบริหารจัดการเรื่องเงินและผลกำไร การวิเคราะห์ถึงผลลัพธ์หลังการแสดง การประเมินหรือสรุปผลการทำงานว่าพบเจออุปสรรคและมีการแก้ไขปัญหาอย่างไร

เนื่องจากการทำงานโปรดัคชั่นจะต้องมีการทำงานหลายขั้นตอนและมีการทำงานหลายฝ่าย อาทิเช่น ดีไซน์ ฉาก เสื้อผ้า อุปกรณ์ประกอบฉาก เป็นต้น จึงจำเป็นมากที่จะต้องมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนและติดตามการทำงานของทุกฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยทางด้านศิลปกรรม มีวิธีการวิจัยในรูปแบบปฏิบัติวิจัย หรือ Practice as Research ที่กระบวนการสร้างสรรค์นั้นนำไปสู่การพัฒนาระเบียบวิธีวิจัย (ธนัชพร กิตติก่อ, 2559) เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ใช้กระบวนการตีวงษ์เป็นฐานเพื่อให้ได้มาโดยข้อมูลและมุมมองที่หลากหลาย อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์และตั้งคำถามของผู้วิจัย และการทดลองค้นหาต่อไปจนกระทั่งพบคำตอบหรือข้อสรุป ในการปฏิบัตินั้นมุ่งเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของผู้มีส่วนร่วม (นักแสดง และผู้วิจัยในฐานะผู้กำกับการแสดงและผู้อำนวยการผลิต)

การสร้างสรรคละครดีไวซ์ ในประเด็นและมุมมองเรื่องสิทธิเสรีภาพ ในกิจกรรมการรับน้องในสังคมไทย ได้ทำการค้นหาและทดลองร่วมกับ นักแสดง โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน โดยมีวิธีการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าห้องเชียร์และรับน้อง มหาวิทยาลัยในปัจจุบัน

กลุ่มผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นสิทธิเสรีภาพ ประเพณีการรับน้อง ระบบโซตัส (SOTUS) โครงสร้างทางสังคมและ

การจัดระเบียบสังคม ด้วยวิธีการ ได้แก่ ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นข้างต้นจากบทความวิจัย วิทยานิพนธ์ทางด้านสังคมวิทยาและกฎหมาย และสำรวจความคิดเห็นในปัจจุบันต่อสิทธิเสรีภาพในการเข้าเชียร์ในกลุ่มนักศึกษา อีกทั้งรวบรวมข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ข่าว ภาพ ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการรับน้องและเข้าเชียร์

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการสร้างสรรค์บท

กลุ่มผู้สร้างสรรค์ได้ใช้วิธีการตีไวซ์เพื่อสร้างสรรค์บทการแสดง โดยออกแบบการทำงานซึ่งเชื่อมโยงกับข้อมูลที่ได้รับจากขั้นตอนแรก ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ช่วงดังนี้

2.1 ช่วงที่ 1 คือ สร้างโครงเรื่อง: ใช้ข่าว ภาพ ข้อมูลต่างๆ ร่วมกับประสบการณ์ ทักษะคิด การตีความของนักแสดงผ่านโจทย์ต่างๆ ที่นำกระบวนการโดยผู้วิจัยก่อนจะนำไปเรียบเรียงเป็นโครงเรื่องและแยกเป็นฉาก

2.2 ช่วงที่ 2 พัฒนาคำพูด: ใช้การสะท้อนผลในวงปิด นำข้อสังเกตที่ได้มาใช้เป็นหลักในการปรับปรุงและเพิ่มเติมรายละเอียดในผลงาน เพิ่มมิติเชิงเนื้อหาและการทำงานกับนักแสดงในฐานะตัวละครเพื่อให้งานมีความสมบูรณ์และสื่อสารมากขึ้น พัฒนาผลงานสู่การแสดงสาธารณะ

ขั้นตอนที่ 3 การกำกับการแสดง

กลุ่มผู้สร้างสรรค์ได้ทำการเริ่มกำกับการแสดงและฝึกซ้อมการแสดงไปพร้อมๆ กับช่วงพัฒนาคำพูด โดยได้เพิ่มเติมโจทย์ให้กับนักแสดงได้ค้นหาและทดลองสร้างสรรค์ในรายละเอียดทั้งเชิงภาพและการเคลื่อนไหว การกำกับการใช้ร่างกายและพื้นที่บนเวทีที่สอดคล้องกับแนวคิดทางด้านการออกแบบ (Design) การทำงานกับอุปกรณ์ประกอบฉาก การเปลี่ยนและเชื่อมฉาก การใช้เครื่องดนตรี และการสร้างภาพและตำแหน่งของนักแสดงเพื่อให้เกิดความหมาย เช่นตำแหน่งที่อยู่สูงกว่าให้ความหมายถึงการมีอำนาจมากกว่า เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้ได้ทำการนำเสนอผลงาน 2 ครั้ง ได้แก่

4.1 การนำเสนอในรูปแบบวงปิด ในวันที่ 27 พฤศจิกายน 2562 ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยเชิญผู้ชมซึ่งประกอบไปด้วยปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2564

กลุ่มรุ่นพี่ที่มีบทบาทในการทำเชียร์ภายในมหาวิทยาลัย รุ่นน้อง และอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อรวบรวมความคิดเห็นและมุมมองและปฏิกิริยาจากกลุ่มผู้ชมในการพัฒนาผลงานต่อไป

4.2 การนำเสนอสู่สาธารณชน ในวันที่ 10-12 มกราคม 2563 ณ อาคารปฏิบัติการทางการแสดง (Performing Arts Studio) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยเปิดให้ผู้ชมที่สนใจทั่วไปเข้ารับชมผลงาน

ห้องเชียร์และกระบวนการสร้างสรรค์

กระบวนการสร้างสรรค์ละครเวทีเรื่องห้องเชียร์ใช้วิธีการดีไวซ์ ถือเป็นวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Practice as Research) ที่อยู่ในระเบียบวิธีวิจัยทั้ง 3 ขั้นตอน ได้แก่ สร้างสรรค์บทและกำกับการแสดง การนำเสนอผลงาน และการวิเคราะห์ผลดำเนินการ ซึ่งได้ทำไปพร้อมๆ กับกระบวนการสร้างสรรค์โดยกลุ่มผู้สร้างสรรค์จะนำเสนอวิธีการดำเนินงานและผลการดำเนินงานตามลักษณะงานคือการสร้างสรรค์บท การกำกับการแสดง และการผลิตและการบริหารจัดการ ดังนี้

1) การสร้างสรรค์บท

การสร้างสรรค์บทในกระบวนการกลุ่มนั้น นักแสดงและทัศนคติของนักแสดงถือเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในการขับเคลื่อน เลือกรสชาติประเด็นและเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะกลายเป็นบท ผู้สร้างสรรค์จึงได้ให้ความสำคัญในการคัดเลือกนักแสดงโดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกได้แก่ ความสามารถนักแสดง (เช่น ด้านการแสดง การใช้เสียง การใช้ร่างกาย การตีความ ไหวพริบ ความคิดสร้างสรรค์) ความสามารถพิเศษของนักแสดง และทัศนคติรวมถึงความสนใจในเรื่องสิทธิเสรีภาพต่อประสบการณ์การรับน้อง โดยตลอดระยะเวลาของกระบวนการสร้างสรรค์จะมีการเตรียมความพร้อมของนักแสดงทั้งภายนอก (ร่างกายและเสียง) และภายใน (อารมณ์และความรู้สึก) เพื่อให้ร่างกายและจิตใจของนักแสดงนั้นพร้อม มีความคิดสร้างสรรค์ ในระหว่างการค้นหาและสร้างสรรค์บท การสร้างสรรค์บทละครด้วยวิธีการดีไวซ์สามารถแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่ สร้างโครงเรื่องและพัฒนาบท

ช่วงที่ 1 สร้างโครงเรื่อง ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้วิธีการเพื่อค้นหาวัตถุ癖ในการสร้างสรรค์บทละคร ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงวิธีการที่ใช้ในการสร้างสรรค์โครงเรื่อง

วิธีการ	เป้าหมาย
1. สร้างภาพจากการตีความของนักแสดง	ภาพ – เป็นเหตุการณ์ของเรื่อง และการออกแบบผลงาน
2. สร้างสรรค์ตัวละครจากสี่	ตัวละคร – การสร้างสรรค์ตัวละครและภูมิหลังของตัวละครในเรื่อง
3. ค้นหาว่าในกิจกรรมการรับน้อง	เสียง – สะท้อนปัญหาและมุมมองของผู้มีส่วนร่วมในการรับน้อง
4. จำลองสถานการณ์ห้องเชียร์	ความรู้สึก – ความรู้สึกของผู้มีส่วนร่วมทั้งการเป็นพี่และน้อง
5. ฉากและโครงเรื่อง	ฉาก – ร้อยเรียงผลที่ได้จากวิธีการให้เกิดเป็นฉากและโครงเรื่อง

วิธีการที่ 1 สร้างภาพจากการตีความของนักแสดง

โจทย์และวิธีการทำงาน 1: แบ่งนักแสดงออกเป็นกลุ่มและให้ทำงานกับคำสำคัญ (keywords) คือ ความรุนแรง สิทธิเสรีภาพ และนำเสนอการแสดงตามประสบการณ์และความรู้สึกของนักแสดง

ผล: ภาพซึกเยื่อจาก ความรุนแรง และ ภาพเดินเข้าเร็วจากสิทธิเสรีภาพ โดยได้นำภาพเหล่านี้มาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบท

โจทย์และวิธีการทำงาน 2: แบ่งนักแสดงออกเป็นกลุ่มและให้ทำงานกับคำสำคัญ (keywords) คือ ความรุนแรง สิทธิเสรีภาพ โดยให้เลือกสิ่งของ 1-2 ชิ้นที่สะท้อนกับคำสำคัญร่วมไปกับการตีความของนักแสดงและนำเสนอการแสดง

ผล: สิ่งของที่นักแสดงเลือกมา ได้แก่ แก้ว อี๋ ถู พลาสติก และเชือก ซึ่งอุปกรณ์เหล่านี้ได้นำไปพัฒนาในส่วนของงานออกแบบและฉาก โดยผู้สร้างสรรค์เลือกส่วนรูปทรงของแก้วอี๋ที่เป็นเส้นตรงทรงเหลี่ยม ซึ่งสะท้อนความเป็นกรอบ

กฎเกณฑ์ ความเป็นระเบียบ และแบบแผนที่ถูกสร้างต่อๆ กันมา จนพัฒนาเป็นฉาก
ในละครที่มีโครงสร้างที่เหลื่อมขนาดที่ต่างกันไป

ภาพประกอบที่ 1 ภาพซึกเย่อ และอุปกรณ์ที่กลายเป็นแรงบันดาลใจ
ในระหว่างกระบวนการสร้างสรรค์

วิธีการที่ 2 สร้างสรรค์ตัวละครจากสี

โจทย์และวิธีการทำงาน: ให้นักแสดงสร้างสรรค์และตีความตัวละครจากสี
โดยไม่ซ้ำกัน ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง สีทอง สีม่วง สีเทา สีดำ สีแดง สีนํ้าตาล
และทำการสัมภาษณ์ตัวละครเป็นรายบุคคลตามลักษณะสีของตัวละคร

ผล: ได้ภูมิหลังของตัวละครที่หลากหลาย และยังได้คำตอบที่น่าสนใจ เช่น
“เพราะรักน้องจึงเลือกไปเป็นพี่ว้าก” “อยากให้รุ่นน้องได้รับประสบการณ์เดียวกัน”
และ “การเข้าเซียร์เป็นเรื่องตลก” ซึ่งคำตอบที่ได้จากแต่ละตัวละครเหล่านี้กลายเป็น
ตัวกำหนดให้ตัวละครมีความชัดเจนยิ่งขึ้นในเรื่องความคิดที่แตกต่าง เพื่อให้
เกิดปมขัดแย้ง (Conflict) ในเรื่องราว เช่น ตัวละครน้องที่เคารพและทำตามรุ่นพี่
และตัวละครน้องที่ไม่เห็นด้วยกับการกระทำของพี่ เป็นต้น

วิธีการที่ 3 การค้นหาข่าวในกิจกรรมการรับน้อง

โจทย์และวิธีการทำงาน: แบ่งนักแสดงออกเป็น 3 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มมีทั้งพี่
และน้อง และให้ค้นหาบทความหรือข่าวในประเด็นการรับน้องและคำว่าไฮตัส

ผล: ภาพข่าวที่มีการทำโทษรุ่นน้องให้วิ่งบนขยาดและทำการโยนบก นักแสดงต้องเล่นกับจังหวะกลองเพื่อให้เกิดความลุ้นระทึกจึงค้นหาพร้อมเสียงคาของ กลุ่มผู้สร้างสรรค์ร่วมกันวิเคราะห์บทความ ข่าว และคำว่าโชดัสซึ่งได้มีการสะท้อน มุมมองของพี่และน้อง ทำให้ผู้ร่วมกระบวนการนั้นเกิดความเข้าใจต่อจุดประสงค์ของ การรับน้องที่เชื่อมโยงกับหลักคิดแบบโชดัส โดยข่าวที่ได้ค้นหามานั้นส่วนใหญ่ นำเสนอด้านความเสียหายทั้งชีวิตและจิตใจของนักศึกษาจากกิจกรรมนี้ ในการ แลกเปลี่ยนภายในกลุ่มผู้สร้างสรรค์ยังได้เกิดการตั้งคำถามว่า การรับน้องด้วย หลักการโชดสนั้นส่งผลต่อนักศึกษาหรือไม่? ซึ่งได้นำไปใช้ในการพัฒนาบทด้วย

วิธีการที่ 4 จำลองสถานการณ์ห้องเชียร์

โจทย์และวิธีการทำงาน: แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มพี่และน้อง ให้ค้นสด เหตุการณ์จากประสบการณ์จริงภายในห้องเชียร์ โดยให้พี่ว่ากน้อง

ผล: ได้คำพูดของพี่ “เป็นรุ่นน้องก็ต้องเคารพรุ่นพี่” และคำพูดของน้อง “พี่ทำแบบนี้ทำไม” เป็นประโยคสำคัญ ในขณะเดียวกัน กระบวนการค้นหานี้ได้เกิด เหตุการณ์ที่พัฒนาไปสู่จุดที่เกินเป้าหมายและขอบเขตการทำงานและเริ่มสุมเสียงต่อ การควบคุมอารมณ์ ผู้สร้างสรรค์จึงตัดสินใจยุติการจำลองสถานการณ์นั้นทันที เกิดการตั้งคำถามต่อเหตุการณ์ครั้งนี้โดยพบว่านักแสดงทุกคนตระหนักว่าเหตุการณ์ ครั้งนี้ไม่ใช่เหตุการณ์จริง แต่เพราะในสถานการณ์มีความกดดันสูง ทำให้นักแสดงที่ เป็นน้องรู้สึกว่าการจำลองที่จำลองขึ้นนั้นซ้อนทับกับความจริงที่นักแสดงในฐานะ รุ่นพี่กระทำการเกินเลยไปกับตนเอง ทำให้นักแสดงที่เป็นน้องเกิดความไม่พอใจและ ตั้งใจแสดงออกถึงความไม่พอใจอย่างรุนแรงกลับไป ซึ่งในมุมมองนักแสดงที่เป็นพี่นั้น บางคนเกิดความรู้สึกไม่พอใจอย่างรุนแรงเช่นกันที่รุ่นน้องไม่ให้เกิดริตและมอง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นว่าก้าวร้าวและไม่เคารพรุ่นพี่ โดยสามารถสรุปได้ว่า “การว่าก” และการใช้สถานการณ์ที่กดดันนั้นส่งผลต่ออารมณ์และการควบคุมอารมณ์ของ ผู้ร่วมสถานการณ์และกลายเป็นส่วนหนึ่งของบทละคร

ภาพประกอบที่ 2 การจำลองสถานการณ์ห้องเชียร์

วิธีการที่ 5 ฉากและโครงเรื่อง

ผลเช่น ภาพ ความรู้สึก เสียงสะท้อน และตัวละครที่ได้จากทั้ง 4 วิธีการข้างต้นนั้น นำมาสู่การคัดเลือกและร้อยเรียงให้เกิดโครงเรื่องโดยกลุ่มผู้สร้างสรรค์เกิดเป็นฉาก 5 ฉาก โดยโครงเรื่องร่างแรกนี้ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาและปรับปรุงบทในขั้นตอนต่อไป โดยผู้สร้างสรรค์ได้ทดลองร่วมกันกับนักแสดงในวิธีการที่หลากหลายเพื่อค้นหาเพิ่มเติมรายละเอียดในฉากต่างๆ ในช่วงการพัฒนาบทหรือการเล่าเรื่องที่จะกล่าวถึงต่อไป

ตารางที่ 2 ตารางแสดงที่มาของฉากและโครงเรื่องในร่างที่ 1

ฉาก	ที่มา
ฉากที่ 1 รับน้องบายศรีสู่ขวัญ	การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้มีส่วนร่วม
ฉากที่ 2 ห้องเชียร์	วิธีการข้อ 4 - จำลองสถานการณ์ห้องเชียร์
ฉากที่ 3 เพลงรักน้อง	วิธีการข้อ 1 และ 3 - สร้างภาพที่เกิดจากการตีความของนักแสดง ร่วมกับการค้นหาข่าวในกิจกรรมการรับน้อง
ฉากที่ 4 ภาพซึกเย่อ	วิธีการข้อ 1 - สร้างภาพที่เกิดจากการตีความของนักแสดงจากคำสำคัญความรุนแรง
ฉากที่ 5 เกิดภาพซ้ำ	วิธีการข้อ 3 - การค้นหาข่าวในกิจกรรมการรับน้อง ซึ่งเกิดจากการตั้งคำถามว่าด้วย การรับน้องด้วยหลักการ โชตสนันส่งผลต่อนักศึกษาหรือไม่? และทำไมประเพณีนี้ถึงได้รับการยอมรับและปฏิบัติสืบทอดต่อมา?

ช่วงที่ 2 พัฒนabat การพัฒนาบทเกิดขึ้นหลังจากการแสดงวงปิด ซึ่งตัวบทยังสามารถปรับเปลี่ยนได้ โดยกลุ่มผู้สร้างสรรค์ค่าศักยภาพข้อเสนอแนะที่ได้รับจากกลุ่มนักแสดง ผู้ชม และอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้ข้อสรุปว่าบทในร่างแรกนั้นเป็นการนำเสนอในมิติทางความคิดเห็นด้านเดียวต่อระบบเชียร์จนเกินไป ยังไม่มีเหตุผลหรือมิติทางความคิดที่หลากหลายพอให้ผู้ชมได้มีโอกาสพิจารณา กลุ่มผู้สร้างสรรค์จึงได้พัฒนาและเพิ่มเติมบทดังนี้

พัฒนาบท

- เพิ่มมุมมองและความคิดเห็นของการเป็นรุ่นพี่ เพื่อเอื้อให้ละครเป็นพื้นที่ที่สามารถนำเสนอความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยไม่ชี้นำและตัดสินทันทีว่าดีหรือไม่ดี ผู้สร้างสรรค์เลือกการสื่อสารโดยตรงกับผู้ชมเป็นลักษณะคำถาม เช่น กิจกรรมรับน้องให้อะไรกับคุณบ้าง? หรือ คุณมีความทรงจำที่ดีเกี่ยวกับห้องเชียร์บ้างไหม?
- เพิ่มความสนุกสนานในกิจกรรมรับน้องเพื่อสะท้อนถึงอีกมุมหนึ่งของความสนุกสนาน เช่น กิจกรรมที่พี่ทำเพื่อน้องหรือกิจกรรมที่ทำร่วมกัน
- เพิ่มความคิดเห็นส่วนบุคคลจากแหล่งข้อมูลในสื่อออนไลน์ เพื่อให้ข้อมูลมีความหลากหลายยิ่งขึ้น
- การสลับและตัดฉากบางฉากออกเพื่อให้เกิดพัฒนาการของเรื่องให้เข้มข้นและน่าติดตามขึ้น
- การเพิ่มฉากที่เป็นภาพซ้ำ ภาพของพี่ที่นำกิจกรรม และภาพของน้องเมื่อกลายมาเป็นรุ่นพี่ เพื่อให้คนดูตั้งคำถามกับทางเลือกของตัวละคร

พัฒนาตัวละคร

ตัวละครจากในช่วงที่ 1 สร้างโครงเรื่องจากการตีความจากสีของนักแสดงนั้น ได้ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของบทละคร และทิศทางในการพัฒนาตัวละครยังเป็นไปตามความทิศทางของผู้กำกับเน้นให้ตัวละครมีความหลากหลายทางความคิด เพื่อจะได้ให้นำไปสู่ปมขัดแย้งในบทละคร โดยใช้วิธีการดังนี้

- เพิ่มมิติของเหตุผลและความคิดเห็นในมุมต่างๆ ของรุ่นพี่ต่อการกระทำของตนเองมากยิ่งขึ้น โดยสร้างตัวละครรุ่นพี่ให้มีมิติที่แตกต่างและหลากหลาย

- เพิ่มบทนักแสดงรุ่นน้องเข้าไปเพื่อให้เห็นตัวละครรุ่นน้องที่มีความคิดแตกต่างและหลากหลายต่อกิจกรรม

- ปรับเปลี่ยนลักษณะของตัวละครทั้งพี่และน้องให้มีความแตกต่างที่ชัดเจนขึ้น เช่น ตัวละครรุ่นน้องผู้หญิง จากตอนแรกเป็นคนที่เรียบร้อย เปลี่ยนเป็นคนกล้าได้กล้าเสีย เพราะเป็นตัวละครที่ได้รับผลกระทบจากระบบเชียร์จึงต้องต่อสู้กับกลุ่มพี่ว้าก ตัวละครรุ่นพี่ จากตอนแรกเป็นเครื่องขมิบ เปลี่ยนเป็นคนที่ร่าเริงขึ้นเพื่อให้เห็นลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันของกลุ่มพี่ว้าก

- สลับบทของนักแสดงที่เล่นในบทรุ่นน้องที่ต้องขึ้นมาเป็นพี่ว้ากในช่วงท้าย ทำให้เข้าใจเรื่องได้มากขึ้น

จากการพัฒนาบทจนกระทั่งกลายเป็นบทสมบูรณ์นำเสนอสู่สาธารณชนสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ตารางแสดงโครงเรื่อง 5 ฉาก

ร่าง 1	โครงเรื่องสมบูรณ์	เหตุการณ์
ฉากที่ 1 รับน้อง บายศรี- สู่ขวัญ	ฉากที่ 1 รับน้องบายศรีสู่ ขวัญ	- พิธีกรรมการรับน้องที่อบอุ่นการผูกข้อมือ เสียงต้อนรับจากพี่ - เล่าประสบการณ์ของรุ่นพี่ที่นึกถึงช่วงเวลาที่ตนเองเป็นน้องใหม่ - เล่าความรู้สึกของน้องใหม่ที่เพิ่งก้าวเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัย - เชื่อมเข้าสู่ ฉาก ที่ 2 ด้วยเสียงพี่ที่พูดว่า “เข้าเชียร์ด้วยนะ”
ฉากที่ 2 ห้องเชียร์	ฉากที่ 2 รับน้องสร้างสรรค์	- กิจกรรมดีๆ ที่มีความสนุกสนาน - น้องและพี่มีความสุขในกิจกรรม
ฉากที่ 3 เพลงรักน้อง	ฉากที่ 3 ข่าวรับน้องในอดีต	- นำเสนอข่าวกิจกรรมรับน้องที่ก่อให้เกิดความสูญเสีย - การจำลองสถานการณ์ห้องเชียร์ในช่วง - เพลงรักน้อง - คำพูดล้อเลียนระบบเซตัส
ฉากที่ 4 ภาพชักเย่อ	ฉากที่ 4 ด้านมืดของห้องเชียร์	- การจำลองสถานการณ์ว้าก - น้องไม่เชื่อฟังและเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดขึ้น
ฉากที่ 5 เกิดภาพซ้ำ	ฉากที่ 5 ภาพซ้ำในการดำเนิน ต่อไปของกิจกรรม	- น้อง (คนที่ไม่เชื่อฟัง) ขึ้นมาเป็นพี่ว้ากในปัดไป - น้องใหม่ตั้งคำถามกับพี่ว่าทำไม?

2) กำกับการแสดง

การสร้างสรรละครในรูปแบบสไตไลเซชัน (Stylization) เป็นรูปแบบละครที่ไม่เหมือนจริง ไม่จำเป็นจะต้องมีการเรียงลำดับเหตุการณ์ มีวิธีการเล่าเรื่องแบบเป็นสถานการณ์ โดยใช้สัญลักษณ์และการใช้ร่างกายนักแสดงร่วมด้วยและไม่ได้มีตัวละครหลักในการเล่าเรื่อง ผู้สร้างสรรค์ไม่ได้ทำงานกำกับการแสดงโดยมีรูปแบบหรือวิธีการกำกับที่เข้มงวดเหมือนการทำงานกับบทละคร (Text-based Theatre) เนื่องจากกระบวนการทำงานละครตีไวซ์ นั้นมีความทับซ้อนกันระหว่างการกำกับและการสร้างสรรค์บทละครร่วมกันกับนักแสดง เพราะฉะนั้นการกำกับการแสดงจึงไม่ได้เป็นการควบคุมหรือออกคำสั่งให้นักแสดงต้องตีความไปในทางใดหรือต้องรู้สึกแบบใดแบบหนึ่งเท่านั้น ในฐานะผู้กำกับการแสดงในกระบวนการตีไวซ์จึงทำหน้าที่ตั้งคำถาม รับฟังความคิดเห็น และขับเคลื่อนโดยสนับสนุนให้นักแสดงได้ค้นพบคำตอบหรือทางออกร่วมกัน โดยผู้กำกับจะเป็นผู้คุมแนวคิดของผลงานไว้ซึ่งในกระบวนการครั้งนี้ ผู้กำกับใช้วิธีการโยนโจทย์โดยมีวิธีการต่างๆ (ในการสร้างบทละคร ตัวละคร และภาพบนเวที) ให้นักแสดงได้ค้นหาและทดลองร่วมกันผ่านกระบวนการต้นสด (Improvisation) เป็นหลัก เมื่อผลที่ได้นั้นมีความน่าสนใจก็จะเลือกทำงานกับส่วนนั้นต่อไปโดยนำไปออกแบบกระบวนการถัดไป หรือเป็นฐานคิดเพิ่มเติมกลายเป็นโจทย์ที่ท้าทายในการทำงานต่อไป

การเลือกสรรภาพและโจทย์ในการทำงานของผู้กำกับจะต้องสะท้อนถึงหลักคิดหรือภาพที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหรือผลที่เกิดขึ้นจากการมีอำนาจหรือไม่มีอำนาจเสมอ เช่น ความแตกต่าง สูงต่ำ ซึ่งกลายเป็นองค์ประกอบของภาพบนเวทีหรือสะท้อนความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ความรู้สึกที่แตกต่างกัน เป็นต้น ผู้กำกับได้ทำการสร้างสรรค์ตัวละครและตีความตัวละครรวมกับนักแสดง ซึ่งทิศทางของตัวละครนั้นพัฒนาไปพร้อมๆ กับโครงเรื่องที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ในการแสดงนั้นนักแสดงสามารถเล่นเป็นตัวละครได้หลายตัวและอยู่ในสถานการณ์หลายสถานการณ์ในลักษณะที่ตัดสลับ ผู้กำกับจึงให้ความสำคัญกับการทำงานกับนักแสดงในการเชื่อมโยงไปสู่ฉากถัดไป (Transition)

ภาพที่เกิดขึ้นจากกระบวนการนั้นมีอิทธิพลต่อองค์ประกอบการออกแบบ การแสดงด้านอื่นๆ เช่น ดนตรี แสง สี ฉากและเครื่องแต่งกาย ผู้กำกับมีแนวคิดหลัก ในการออกแบบ คือ เส้นตรง ซึ่งมีลักษณะมั่นคง เช่น กรอบรูปสี่เหลี่ยมที่ให้ความรู้สึกตรง ระเบียบ แบบแผน ในส่วนโทนสีและความรู้สึก (Mood and Tone) และ เสื้อผ้านั้น ผู้กำกับมีแนวคิดที่พัฒนาไปตามความชัดเจนของบทจนกระทั่งได้โทนสี เป็น สีขาวและดำ เนื่องจากเป็นสีที่ตัดกัน รู้สึกถึงความต่างกันสิ้นเชิง ซึ่งทำให้กลายเป็นสีหลักของฉาก ส่วนเรื่องของเสื้อผ้าก็ใช้โทนสีนี้เช่นกันเป็นเนื้อผ้าที่สบายไม่อึดอัด ด้านดนตรี ให้เสียงไปในทิศทางเดียวกันโดยส่งเสริมอารมณ์ของแต่ละฉาก ใช้เสียง เปียโนให้ความรู้สึกเป็นกลาง กลองทอมให้ความรู้สึกสนุกสนานและกลองคาซองให้ความรู้สึกอีกheim รวดเร็ว มีระเบียบ โดยเป้าหมายในการทำงานกำกับภาพครั้งนี้คือ ต้องมีความกระชับ น่าสนใจ สนุกสนาน และแปลกใหม่

ภาพประกอบที่ 3 ภาพงานออกแบบฉากและเครื่องแต่งกาย

3) การจัดการและการผลิต

แนวทางการผลิตและวิธีการบริหารจัดการละครดีไวซ์เรื่องห้องเขียว ผู้สร้างสรรค์ในฐานะผู้อำนวยการผลิตได้นำเอาหลักการบริหาร 3 ขั้นตอน

(ก่อนการแสดง ระหว่างการแสดง และหลังการแสดง) มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ งานละครแนวดีไวซ์ โดยระลึกถึงข้อแตกต่างในการทำงานละครในรูปแบบดีไวซ์ที่แตกต่างจากการบริหารจัดการละครเวทีในรูปแบบอื่น เนื่องจากการเป็นการทำงานที่ต้องค้นหาร่วมกัน ผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ของทุกคน ซึ่งปัญหาหลักในระหว่างการทำงานนั้นเป็นเรื่องของเวลาซึ่งส่งผลกระทบต่อหลายขั้นตอน คือ 1) เวลาการซ้อมเนื่องจากนักแสดงและทีมงานมีเวลาไม่ตรงกัน ทำให้เวลาการซ้อมส่วนใหญ่เป็นช่วงเวลาหัวค่ำ ส่งผลให้นักแสดงเกิดความเหนื่อยล้า 2) เมื่อเกิดความเหนื่อยล้าทำให้นักแสดงไม่มีพลังในการซ้อม ไม่จริงจัง และไม่เต็มที่ เกิดเป็นความเบื่อหน่ายเพราะรู้สึกว่าการไม่ได้พัฒนา 3) ความเหนื่อยล้ายังส่งผลกระทบต่อการทำงานที่ไม่เป็นไปตามแผน จึงทำให้เกิดความล่าช้าในการทำงาน โดยในระหว่างการเรียนรู้ด้านการจัดการนั้นสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ในการทำงานละครดีไวซ์นั้นย่อมแตกต่างจากการวางแผนการทำงานกับละครที่มีบทแล้ว เนื่องจากการทำงานดีไวซ์เป็นการสร้างขึ้นเอง เพราะฉะนั้นผู้ผลิตจะต้องเข้าใจรูปแบบของการทำงานและกระบวนการทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นและมีหน้าที่ควบคุมการผลิตโดยจะต้องสนับสนุนการสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพในทุกขั้นตอน ดังนั้นผู้สร้างสรรค์ในฐานะผู้ผลิตและบริหารจัดการจะต้องเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างสรรค์ มีส่วนร่วมกับกระบวนการสร้างสรรค์เช่นเดียวกับผู้กำกับและนักแสดง เป็นเสมือนตัวแทนของมุมมองผู้ชม โดยสังเกตขั้นตอนการทำงานของทีมงาน ความช้า-เร็ว จุดแข็งและจุดอ่อน ที่จะก่อให้เกิดการวางแผนสนับสนุนอย่างมีประสิทธิภาพได้ และสามารถปรับเปลี่ยนและขับเคลื่อนกระบวนการทำงานให้ทัน่วงที

2. ผู้สร้างสรรค์ในฐานะผู้ผลิตได้มีการวางแผนการทำงานจากภาพรวมทั้งหมดโดยมีแฟ้มงานการวางแผนเป็นตัวช่วยกำหนดและเตือนเรื่องระยะเวลาของการทำงาน ถึงแม้ว่าในความเป็นจริงแล้วการทำงานละครด้วยวิธีการดีไวซ์ไม่สามารถเป็นไปตามแผนได้ทั้งหมด ยกตัวอย่างเช่น การสร้างสรรค์บทที่ต้องยืดหยุ่นเรื่องเวลาในตัวกระบวนการ เกิดความล่าช้า เนื่องจากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม

และจำเป็นต้องค้นหาต่อในกระบวนการอื่นๆ ทำให้การเข้าสู่กระบวนการช่วงที่ 2 นั้นล่าช้า ผู้ผลิตและบริหารจัดการจึงจำเป็นต้องพิจารณาและคาดคะเนสิ่งที่ทำได้ และที่ยังไม่ได้ลงมือทำ และตัดสินใจในการขับเคลื่อนงานเพื่อช่วยสนับสนุนการทำงานที่จะช่วยปรับลดระยะเวลาในกระบวนการอื่นๆ ในฐานะผู้ผลิตมองว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบนั้น สามารถแก้ไขได้ด้วยการยืดหยุ่นได้ แต่ก็จำเป็นต้องอาศัยความเด็ดขาดในการทำงานเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการทำงานในขั้นตอนอื่นๆ

หัวใจสำคัญของการบริหารการทำงานครั้งนี้ คือ การเข้าไปเป็นส่วนหนึ่ง ของการทำงาน มีการวางแผนและติดตามการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เข้าใจ กระบวนการทำงานของละครดีไวซ์ ได้เห็นข้อเหมือนและข้อแตกต่างของการบริหาร งานละครดีไวซ์และละครเวที รวมถึงการนำเอาองค์ความรู้หลักการบริหารจัดการ 3 ขั้นตอน มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ และช่วยลดปัญหาในการบริหารจัดการ และยังสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพได้ดียิ่งขึ้นด้วย

อภิปรายผล

การวิจัยและสร้างสรรค์ละครดีไวซ์เรื่องห้องเชียร์ที่ผ่านกระบวนการค้นหา ร่วมกันในกลุ่มผู้สร้างสรรค์และนักแสดง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อสารประเด็น เกี่ยวกับ “มุมมองสิทธิเสรีภาพในกิจกรรมการรับน้องในสังคมไทย” สามารถแบ่ง การอภิปรายผลออกเป็น 3 ส่วนดังต่อไปนี้

1. ผลงานละครเวทีผ่านประเด็น: มุมมองสิทธิเสรีภาพในกิจกรรม การรับน้องในสังคมไทย

ผู้สร้างสรรค์ได้เข้าใจที่มา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของห้องเชียร์ อันมี เป้าหมายปลายทาง คือ การสร้างความสามัคคีปรองดองในรุ่นพี่และรุ่นน้อง หากแต่ การจัดกิจกรรมการรับน้องเกี่ยวข้องกับเรื่องของโครงสร้างและความสัมพันธ์ในสังคม ไทยที่ให้ความสำคัญกับการเคารพผู้อาวุโส ซึ่งไม่สอดคล้องกับความเชื่อในเรื่องสิทธิ และเสรีภาพที่มีไว้เพื่อสร้างความเท่าเทียมในสังคม ทำให้รุ่นน้อง ไม่กล้าที่จะใช้สิทธิ และเสรีภาพของตนตามกฎหมายกับรุ่นพี่ ในเหตุการณ์ต่างๆ ทำให้บางกิจกรรมนั้น

มีรูปแบบที่รุ่นพี่มุ่งใช้อำนาจ โดยอาจจะเลยความสำคัญในการสร้างความปรองดองได้ โดยการสะท้อนผลจากผู้ชมนั้น ทำให้เห็นว่า “ห้องเชียร์” ไม่ได้นำเสนอเพียงแค่ประเด็นสิทธิเสรีภาพ แต่ยังสะท้อนไปถึงประเด็นเรื่องอำนาจที่เชื่อมโยงกับระบบโครงสร้างสังคมของไทยในปัจจุบัน

2. กระบวนการสร้างสรรค์บทและกำกับการแสดง

ผู้สร้างสรรค์ได้เข้าใจวิธีการทำงานกลุ่มในรูปแบบการทำงานของทีมเวิร์คที่จะต้องอาศัยความร่วมมือของผู้มีส่วนร่วมทุกคนทั้งในด้านความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ การทำงานกับประเด็นเพื่อสร้างสรรค์บท ถือเป็นวิธีการสร้างสรรค์ผลงานที่อาศัยการยืดหยุ่น ต้องมีใจกว้างในการรับฟังในความคิดเห็นที่แตกต่าง หมั่นคิดวิเคราะห์อยู่เสมอยุ่พร้อมที่จะปรับเปลี่ยนแผนการทำงานหากนำไปสู่แนวทางการพัฒนาที่ดีและตรงกับวัตถุประสงค์ นำเสนอความหลากหลายในมุมมองต่อกิจกรรมการรับน้องและสื่อสารประเด็นผ่านผลงานละครเวทีได้เป็นอย่างดี ด้วยองค์ประกอบต่างๆ ของละครเวทีที่ได้จากกระบวนการตีเวิร์คและแนวคิดที่มุ่งสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างและเปิดโอกาสให้สามารถตีความได้หลากหลายแบบ

3. ผลงานละครเวทีในด้านการผลิต

ผู้สร้างสรรค์ในฐานะผู้ผลิตและบริหารจัดการการแสดงพบว่า การบริหารจัดการละครเวที จะต้องเข้าใจกระบวนการและเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานในทุกขั้นตอน การมีส่วนร่วมในกระบวนการและการสังเกตการณ์สม่ำเสมอ รวมถึงการรับฟังปัญหาในกระบวนการสร้างสรรค์ จะช่วยให้เกิดความเข้าใจกระบวนการได้ชัดเจน ทำให้เห็นทิศทางการทำงานไปในแนวทางเดียวกันกับผู้กำกับและทีมงาน ซึ่งการเข้าใจกระบวนการตีเวิร์คนั้นมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการการวางแผน ทำให้มองเห็นปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุดและทันทั่วทั้งทีม

บทสรุป

ผู้สร้างสรรค์สร้างสรรค์และผลิตผลงานละครเวทีจากมุมมองสิทธิเสรีภาพ ในกิจกรรมการรับน้องในสังคมไทย โดยกระบวนการของละครเวทีได้เปิดโอกาสใน

การสร้างสรรค์ผลงานจากประเด็นที่ผู้สร้างสรรค์สนใจ และสร้างการมีส่วนร่วมที่ดีในชุมชนนักศึกษาที่สนใจในประเด็นนี้ด้วย ซึ่งกระบวนการของละครดีไวซ์ทำให้ผู้สร้างสรรค์และผู้มีส่วนร่วมได้เข้าใจว่า การจัดกิจกรรมรับน้องใหม่ ไม่ว่าจะเป็นรุ่นน้องหรือรุ่นพี่ควรจะตระหนักถึงความสำคัญของการเคารพสิทธิและเสรีภาพในระหว่างกระบวนการผู้สร้างสรรค์ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน รับฟังมุมมอง และความเชื่อที่แตกต่างต่อการจัดกิจกรรมรับน้อง ทำให้เห็นถึงลักษณะวิถีคิดในระบบโซดัสที่ส่งผลต่อรูปแบบและวิธีการดำเนินงานของกิจกรรมที่มักอ้างถึงแนวคิดเชิงโครงสร้างสังคมและความสัมพันธ์ในสังคมไทย เช่นการให้ความสำคัญกับการเคารพผู้อาวุโส โดยนำมาใช้ในกิจกรรมเพื่อให้รุ่นพี่ดูแลรุ่นน้องที่เหนือกว่ารุ่นน้อง ซึ่งไม่สอดคล้องกับความเชื่อในเรื่องสิทธิและเสรีภาพที่มีไว้เพื่อสร้างความเท่าเทียมในสังคม ทำให้ผู้น้อย (ผู้อาวุสน้อยกว่า หรือรุ่นน้อง) ไม่กล้าที่จะใช้สิทธิและเสรีภาพของตนตามกฎหมายกับผู้ใหญ่ (ผู้อาวุโสกว่า หรือรุ่นพี่) ในเหตุการณ์ต่างๆ จึงสามารถสรุปผลการสร้างสรรค์ผ่านละครเวทีเรื่องนี้ว่า คำว่า สิทธิและเสรีภาพของนักศึกษาใหม่จะถูกให้ความสำคัญในกิจกรรมรับน้องในสังคมมหาวิทยาลัย หากผู้นำกิจกรรมนั้นรักษาเป้าหมายสำคัญของกิจกรรมรับน้องไว้ คือ การสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นในสังคม ไม่ใช่การสร้างระบบเชียร์นั่นเอง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แนบ QRCode บทละครห้องเชียร์ และบันทึกการแสดงสดห้องเชียร์ โดยผู้อ่านสามารถสแกนเพื่ออ่านบทละครและรับชมบันทึกการแสดงสด

บทละครห้องเชียร์ บันทึกการแสดงสด “ห้องเชียร์”

กิตติกรรมประกาศ

ผู้สร้างสรรค์ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัยสร้างสรรค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนัชร กิตติก้อง ผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์ผลงานละคร อาจารย์ ดร.ปวีณา แหม่มข้อย คณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคณาจารย์แขนงวิชาการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกท่าน นักแสดงห้องเชียร์ได้แก่ ณพัชญ์ปภา ภัทร์ภูวนันต์, กฤษฎ์ กันภัย, นวพร วิษาเกวียน, ภัทรพงษ์ ทองชู, วัชรพล ศรีเศรษฐ์การ, ชยุตพงศ์ ทพิศลา, นภสร ปันพาณิข และกรินทร์ทราภัทร ชนจันทร์พา และทีมงานเบื้องหลังห้องเชียร์ทุกคน

เอกสารอ้างอิง

- งามพิศ สัตย์สงวน. (2547). **การจัดระเบียบทางสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ. (2558). **ระบบโซตัส (Sotus) อำนาจนิยมและความรุนแรงในวงการศึกษาไทย**. ค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2562, จาก <https://www.tcijthai.com/news/2015/08/article/5763>
- ณวดี เศรษฐเมธีกุล. (2558). **การบริหารจัดการละครเวทีอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางด้านอีเว้นท์เมเนจเมนต์**. ศิลปกรรมสาร, 10(1), 56-79.
- ธนัชร กิตติก้อง. (2559). **Practice as Research in Performance: การวิจัยสร้างสรรค์ด้านศิลปะการแสดง**. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 8(1), 107-130.
- นฤพนธ์ ดัวงวิเศษ. (2563). **Rite of passage**. ค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2563, จาก <https://www.sac.or.th/databases/anthropology-concepts/glossary/130>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.

- ลิขิต ธีระเวคิน. (2548). **ประเพณีการรับน้องใหม่**. ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2562, จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9480000083325>
- สำนักงานวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). **สรุปสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**. ค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2563, จาก <https://library2.parliament.go.th/ebook/content-ebbas/2560-bas.pdf>
- Oddey, A. (1994). **Devising theatre: A practical and theoretical handbook**. London : Routledge.